

fest, nur eines ist klar: sie sind in der Zahl zweimal zwölf Vertreter der alt- und neutestamentlichen Gemeinde«.

Držim, da napuštanje ove liepe misli o staro- i novozavjetnom predstavnictvu Crkve Božje u Apk 4, 4 znači bezpotrebno odstupanje od katoličke biblijske predaje i prema tome nazadak u izpravnom i katoličkom shvaćanju Sv. Pisma. Ne postoji ni jedan ozbiljan razlog, koji bi nas prisiljavao, da se priklonimo kojem drugom shvaćanju toga pitanja. Sve naime eksegetske poteškoće otpadaju, ako se ima na umu, da se u Apokalipsi uobće radi o vizionarnom a ne o stvarnom, poviestnom iznošenju događaja ili osoba. O tom se zgodno izražava Michl (112): »Das Sosein aller dieser apokalyptischer Erscheinungen gilt nur für die Schauung... Die Altesten sind deshalb zu fassen als das Schauungsbild für den Chor der Väter (S. i N. Z. o. m.)... Die Apokalyptiker lieben es, bestimmte Zahlen anzugeben und besonders Zahlen, die eigenartige Bedeutung in sich tragen«. I zato je bezpredmetno razpravljanje Zahnovo u »Die Offenbarung des Johannes«, Leipzig 1924, I, dio str. 322 o Matiji, Pavlu i t. d. Kao što je izreka u Apk 21, 14: Et murus civitatis habens fundamenta duodecim, et in ipsis duodecim nomina duodecim apostolorum Agni (variante ne utječu na smisao: duodecim³ >; in ipsis] super ea) — zapravo čista simbolika, jer in concreto ima više od 12 apostola, tako i izreka u Apk 4, 4: et in circuitu sedis sedilia viginti quattuor, et super thronos viginti quattuor seniores sedentes etc. simbolički, vizionarno predočuje dvie poviestne činjenice: 12 sinova Jakobljevih predstavnici su starozavjetne, a 12 apostola predstavnici novozavjetne Crkve. U stvarnosti su pak obje činjenice ponešto izmijenjene: među predstavnike starozavjetne Crkve ulaze sinovi Josipovi Efraim i Manasija (Josua 17, 14 sl.), a u zboru apostolskom na Judino mjesto dolaze apostoli Matija i Pavao, a da apostola Barnabu (Dap 14, 4; Gal 2, 9; Kor 9, 5, 6) i druge učenike ne spominjem. Štaviše, u stvarnosti je i staro i novozavjetno predstavnictvo Crkve mnogo brojnije. Tu su muževi patriarškog doba, zatim proroci naroda Izraelskog, tu su 72 učenika Gospodnjih i t. d. Ipak je sva ta stvarnost vrlo snažno prikazna u viđenju kao 2 × 12 starješina pred priestolom Božjim. Ovakvo je shvaćanje 24 starješina ne samo u skladu sa tradicionalnom katoličkom eksegezom, nego ono najbolje pristaje u obći okvir apokaliptičkih slika sv. Ivana apostola.

DRŽAVNO PRIZNANJE ZA NAŠE SJEMENIŠTNE I REDOVNIČKE BOGOSLOVIJE

Dr Franjo Herman.

Za crkveno područje ove su naše škole nefakultetska filozofsko-bogoslovna učilišta, koja se ravnaju propisima sadržanima u Kodeksu kanonskog prava (kk. 587—589, te 1365—1366), dok za bogoslovne fakultete vriede izključivo odredbe konstitucije Pija XI., *Deus scientiarum Dominus* (24. V. 1941.).

Što se tiče državnoga područja, bio je u našim krajevima, školski značaj sjemeništnih i redovničkih bogoslovija donekle uređen odredbama članka VI. i XVII. staroga Austrijskoga konkur-

data od g. 1855., te u provedbi ovih članaka izdanom Ministarskom naredbom od 29. III. 1858. (D. Z. L. 50/1858.). U smislu ovih državnih propisa smatrala su se ova bogoslovska učilišta doduše samo posebničkim (privatnim), a ne javnim školama, ali su im svršenici ipak mogli biti namješteni u javnoj službi i njihovim se je svjedočbama priznavala obća valjanost. (Izpor. *Lanović*, Značajke biskupskih sjemeništa, u radnji: Pitanje javnosti naših škola« u *Kat. Listu*, 1925, br. 45—48).

U Jugoslaviji već je prvih godina kod državnih oblasti nastupilo kolebanje i pometnja u pitanju, kakav školski značaj pripada ovim našim učilištima za državno područje i kakovu ona osposobu (spremu) davaju pri postavljanju svršenika ovih škola u državnu službu. To je onda pitanje konačno riješeno, ali nepovoljno i skroz nepravedno, odlukom Glavnoga prosvjetnog savjeta od 18. V. 1931. br. 14601., kojim se sjemeništnim (i redovničkim) bogoslovijama priznaje samo značaj srednjih škola.

Protiv ove očite nepravde ustao je naš Episkopat i svim se sredstvima borio za to, da se ona izpravi. Episkopatu je u toj borbi stvarno bilo u prvom redu do toga, da država prizna visokoskolski značaj ovih učilišta i da se svećenicima, koji su te škole svršili, kada stupe u državnu službu, osigura položaj, plaća i promaknuće kao i drugima državnim službenicima s fakultetskom osposobom (spremom). Formalno izjednačenje sjemeništnih i redovničkih bogoslovija s bogoslovskim fakultetom i priznanje »ranga« fakulteta za ta bogoslovska učilišta, nije bio cilj te borbe, jer je očito, da ova naša bogoslovska učilišta mogu biti samo više ili manje usklađena s bogoslovskim fakultetom, ali da nisu i da nikada ne mogu biti posvema izjednačena fakultetu i da će uvijek ostati nefakultetska učilišta. U tom je cilju Episkopat na prijedlog našeg Bogoslov. fakulteta donio na konferencijama od 22. X. 1937. i zaključak, da se za sve sjemeništna i redovničke bogoslovije određuje naslov: »Visoka bogoslovska škola«. U toj je borbi konačno došlo, još u posljednji čas, do nekog uspjeha, ali je već bilo prekasno. Izdana je bila »Uredba o rangju rimokatoličkih bogoslovskih škola« od 30. V. 1940. (Sl. Nov. Br. 128/XLV). No kako je tada već bio sklopljen poznati politički »sporazum« i uredbom od 26. VIII. 1938. osnovana »Banovina Hrvatska«, to vlada u Zagrebu nije toj Ministarskoj uredbi priznala zakonsku kriepest i obvezatnost na svom području, na kojemu su se skoro sve te škole (osim onih u Sarajevu) nalazile. Banovina je onda izdala posebnu »Uredbu o visokoj bogoslovskoj školi u Splitu« od 9. II. 1941. Br. 17.161 (Nar. Nov., 25. II. 1941. br. 46.) prema nacrtu Episkopata odobrenom od sv. Stolice, koja je još i danas na snazi. Na to da izda sličnu naredbu za ostale takove škole, nije Banovina više stigla, jer je nestala.

Od strane državne vlasti u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj bilo je odmah (još u listopadu 1941.) pokrenuto i to pitanje o zakonskom uređenju značaja i svojstva naših sjemeništnih i redovničkih bogoslovnih škola za državno područje. Nakon dugotrajne procedure i dosta mučnih pregovora i savjetovanja (opetovano je traženo mišljenje od bogoslovnog fakulteta i od predsjedništva Biskupskih konferencija), konačno je onda proglašena: Zakonska odredba o

priznanju značaja i svojstva rimokatoličkih bogoslovnih učilišta u Zadru, Sarajevu, Senju, Đakovu, Mostaru, Makarskoj i Dubrovniku, od 1. lipnja 1944. Broj: CLII-1078-D. V. 1944. (Nar. Nov. 3. VI. 1944. broj 125). Taj je zakon posve kratak i sadrži samo četiri paragrafa:

§ 1. Rimokatolička bogoslovna učilišta i to: nadbiskupsko u Zadru, nadbiskupsko u Sarajevu, biskupsko u Senju, biskupsko u Đakovu, franjevačko u Sarajevu, franjevačko u Mostaru, franjevačko u Makarskoj, franjevačko u Dubrovniku i dominikansko u Dubrovniku, jesu crkvene škole, kojima se priznaje značaj javnosti i svojstva visoke škole.

§ 2. Rimokatolička bogoslovna učilišta, navedena u § 1., nose naslov: »Visoka bogoslovna škola«.

§ 3. Državni službenici, svršeni rimokatoličkih bogoslovnih učilišta, navedenih u § 1., s položenim izpitom zrelosti, svrstavaju se kao službenici s fakultetskom osposobom.

§ 4. Ova zakonska odredba zadobiva pravnu moć danom proglašenja u Narodnim novinama.

Kako se vidi cielo je pitanje dobro i povoljno riješeno, i sasvim u skladu s crkvenim propisima. Tom se zakonskom odredbom za državno područje priznaje ovo:

1. da su ova učilišta crkvene posebničke (privatne) škole, koje imaju pravo javnosti;

2. da ta učilišta nisu srednje škole, nego da su visoke škole i da spadaju u visokoškolsku nastavu;

3. da ta učilišta nisu bogoslovni fakulteti niti bogoslovskom fakultetu izjednačena, ali da se njihovim svršenicima (absolventima) priznaje pri imenovanju i promaknuću u državnoj službi fakultetska osposoba, pod uvjetom da su položili izpit zrelosti, koji je obća zakonska pretpostavka za fakultetsku osposobu;

4. ta se fakultetska osposoba priznaje i onim svršenicima, koji su te škole polazili i svršili i prije ovoga zakona.

Glede prielaza polaznika ovih škola na naš bogoslovni fakultet, te priznanja njihovih poljeća i ispita, nema odredbe, nego će dolaziti u obzir odredbe fakultetskog propisnika (izpor. § 80. Zakonske odredbe o Hrvatskom sveučilištu od 23. X. 1941.), da slušačima drugih visokih škola na njihovu molbu fakultetsko vieće od slučaja do slučaja odobrava upis i priznaje svršena poljeća i položene izpite.

DR. IVAN EVANĐELIST ŠARIĆ, NOVI ZAVJET

iz izvornoga teksta preveo i bilješke priredio. Sarajevo 1942. Svezak III.

Dr. Franjo Zagoda, sveuč. prof. u m.

Ugledni prevodilac prevodeći evanđelja sledi velikom većinom najrašireniji njemački pučki prievod Röscha O. C. Dosta je prisposoditi himne: »Magnificat«, »Benedictus« i »Nunc dimittis«. Gotovo se doslovno slažu: »Blaženi siromašni u duhu. Njihovo je kraljevstvo nebesko«. Rösch: »Selig die Armen im Geiste! Ihrer ist das Himmelreich.« »Blaženi žalostni. Oni će se